

Samenvatting

In dit rapport wordt met een innovatiewetenschappelijke bril gekeken naar de recreatiesector. Doel daarvan is een analyse van het innovatiesysteem “recreatie” en het aandragen van een optimale interventiestrategie om te komen tot een innovatieve recreatiesector die een gewaardeerd partner is bij gebiedsontwikkeling en die breed gezien wordt als krachtig, eigentijds en belangrijk.

In de literatuur over innovatie wordt algemeen gesteld dat innoveren een collectief proces is. Er is sprake van een innovatiesysteem dat bestaat uit actoren die met elkaar verbonden zijn door middel van netwerken, en uit instituties (wetten, regels, gewoonten, normen, waarden) die van invloed zijn op het gedrag van die actoren.

Om het systeem goed te laten werken, dienen zeven functies vervuld te worden:

- experimenten door ondernemers;
- kennisontwikkeling;
- kennisuitwisseling in netwerken;
- richting geven aan het zoekproces;
- creëren van markten;
- mobiliseren van middelen;
- tegenspel bieden aan weerstand.

De zeven functies kunnen elkaar versterken, wat noodzakelijk is voor een effectieve ontwikkeling van het systeem. In dat geval spreekt men van een “innovatiemotor”. Maar het tegendeel kan ook het geval zijn. De structuur van het systeem bepaalt voor een groot deel hoe de functies vervuld worden en of ze elkaar versterken of niet. Het veranderen van functies verloopt dan ook bij voorkeur via de systeemstructuur.

Bij toepassing van dit denkkader op de recreatiesector is de conclusie dat veel innovatiefuncties momenteel tekortschieten. Dit zou je kunnen beschrijven als **stelselproblemen**: over de volle breedte van het innovatiesysteem dienen veranderingen plaats te vinden om te komen tot een innovatieve en welvarende recreatiesector.

Dit vraagt eigenlijk om een grootschalig systeeminstrument waarmee op verschillende plekken tegelijk in het innovatiesysteem van de recreatiesector wordt geïntervenieerd. Maar daar is de tijd (nog?) niet rijp voor. De oplossing dient dus gezocht te worden op een kleinere schaal. De beste manier om de schaal te verkleinen, is zich te beperken tot één specifieke regio. Hiermee wordt het aantal spelers sterk verkleind en is de hoeveelheid middelen, mensen, coördinatie en benodigde tijd kleiner dan in een nationale setting.

Gepleit wordt daarom voor een slim gekozen regionaal experiment waarbinnen geïntervenieerd wordt op alle systeemfuncties. Het experiment laat zien dat het mogelijk is om ruimtelijke kwaliteit en een bloeiende recreatiesector hand in hand te laten gaan, en toont ook hoe je dat voor elkaar kunt krijgen. De verwachting is dat hierdoor veel initiatieven worden gestimuleerd die op landelijk niveau bijdragen aan het versterken van het innovatiesysteem.

Innovation in the recreational sector: towards a new balance
Hekker, Prof. M. (Utrecht University)
InnovationNetwork Report No. 11.2.258, Utrecht, The Netherlands,
March 2011.

This report looks at the recreational sector from an innovation-scientific perspective. The aim is to analyse the 'recreation' innovation system and suggest an optimal intervention strategy in order to achieve an innovative recreational sector which is a valued regional planning partner and widely seen as a powerful, contemporary and important player.

The literature on innovation generally presents innovation as a collective process. The innovation system consists of actors who are linked with each other through networks and of institutions (laws, rules, habits, standards, values) that influence the behaviour of these actors.

Seven functions need to be in place for the system to work effectively:

- experimenting by entrepreneurs;
- developing knowledge;
- exchanging knowledge in networks;
- giving direction to the innovation process;
- creating markets;
- mobilizing resources;
- overcoming resistance.

The seven functions can reinforce each other, which is necessary to ensure that the system develops effectively. When this happens, the system acts as an innovation engine. However, the opposite may also occur. The structure of the system largely determines how the

functions are carried out and whether they are mutually reinforcing or not. Any changes to the functions must therefore, by preference, take place via the system's structure.

Viewed from this set of assumptions, many innovation functions in the recreational sector display serious shortcomings. You could describe this as systemic failure: across-the-board changes are needed to set up an innovative and thriving recreational sector.

This basically calls for a large-scale systemic instrument with which interventions can be carried out simultaneously in various parts of the innovation system in the recreational sector. However, the time is not (yet?) ripe for this. The solution must therefore be sought on a smaller scale. The best way of reducing the scale is to confine the efforts to a single specific region. Compared to a national setting, this greatly reduces the number of players as well as the required resources, people, coordination and time scale.

The authors therefore argue in favour of a smartly chosen regional experiment involving interventions in all systemic functions. The experiment shows that it is possible for spatial planning quality and a thriving recreational sector to go hand in hand, whilst also demonstrating how this can be achieved. This is expected to encourage lots of initiatives which can help to strengthen the innovation system at national level.